

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THẾ GIANG

GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO
HUYỆN LÂM BÌNH, TỈNH TUYÊN QUANG

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THẾ GIANG

**GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO
HUYỆN LÂM BÌNH, TỈNH TUYÊN QUANG**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐỖ THỊ BẮC

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn “***Giải pháp giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang***” là trung thực, là kết quả nghiên cứu của riêng tôi.

Các tài liệu, số liệu sử dụng trong luận văn do Cục Thống kê tỉnh Tuyên Quang, Chi cục Thống kê huyện Lâm Bình, phòng NN và PTNT huyện Lâm Bình, UBND huyện Lâm Bình, các báo cáo của huyện, các xã trong huyện Lâm Bình, các kết quả nghiên cứu có liên quan đến đề tài đã được công bố... Các trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Ngày 8 tháng 12 năm 2014

Tác giả luận văn

Nguyễn Thế Giang

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: “*Giải pháp giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang*”, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của nhiều cá nhân và tập thể. Tôi xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin chân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu Nhà trường, Phòng Quản lý Đào tạo Sau Đại học, các khoa, phòng của Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của giáo viên hướng dẫn PGS.TS. Đỗ Thị Bắc.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, các thầy, cô giáo trong Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn được sự giúp đỡ và cộng tác của các đồng chí tại địa điểm nghiên cứu, tôi xin chân thành cảm ơn Cục Thống kê tỉnh Tuyên Quang; chi cục Thống kê huyện Lâm Bình; UBND huyện Lâm Bình, cán bộ các xã và người dân ở huyện Lâm Bình.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè và gia đình đã giúp tôi thực hiện luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Ngày 8 tháng 12 năm 2014

Tác giả luận văn

Nguyễn Thế Giang

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC NHỮNG CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của luận văn	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của luận văn	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ GIẢM NGHÈO	5
1.1. Cơ sở lý luận về giảm nghèo.....	5
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	5
1.1.2. Đặc điểm của nghèo, vai trò của giảm nghèo	12
1.1.3. Nguyên nhân dẫn đến nghèo	17
1.1.4. Nội dung giảm nghèo	21
1.1.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến giảm nghèo	24
1.2. Kinh nghiệm giảm nghèo của một số nước trên thế giới và ở Việt Nam	28
1.2.1. Kinh nghiệm giảm nghèo của một số nước trên thế giới.....	28
1.2.2. Kinh nghiệm giảm nghèo ở Việt Nam	30
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	37
2.1. Các câu hỏi đặt ra mà đề tài cần giải quyết.....	37
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	38
2.2.1. Chọn điểm nghiên cứu	38
2.2.2. Thu thập số liệu	38
2.2.3. Phương pháp phân tích.....	40
2.2.4. Các chỉ tiêu phân tích.....	40

Chương 3. THỰC TRẠNG GIẢM NGHÈO TẠI HUYỆN LÂM BÌNH, TỈNH TUYÊN QUANG	42
3.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang.....	42
3.1.1. Điều kiện tự nhiên huyện Lâm Bình	42
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội huyện Lâm Bình	46
3.1.3. Đánh giá thuận lợi và khó khăn trong giảm nghèo huyện Lâm Bình	62
3.2. Thực trạng giảm nghèo tại huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang	63
3.2.1. Thực trạng công tác giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang	63
3.2.2. Thực trạng hộ nghèo và đặc điểm hộ nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang qua điều tra nghiên cứu	70
3.2.3. Thực trạng triển khai các chính sách giảm nghèo ở huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang.....	76
3.2.4. Những nhân tố ảnh hưởng đến giảm nghèo huyện Lâm Bình	80
3.2.5. Đánh giá chung công tác giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang	80
Chương 4. ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO TẠI HUYỆN LÂM BÌNH, TỈNH TUYÊN QUANG	83
4.1. Các quan điểm, định hướng, mục tiêu giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang.....	83
4.1.1. Các quan điểm giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh tuyên Quang	83
4.1.2. Định hướng giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang	83
4.1.3. Mục tiêu giảm nghèo huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang	84
4.2. Giải pháp giảm nghèo tại huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang	85
4.2.1. Tăng cường xây dựng cơ sở hạ tầng huyện Lâm Bình, tỉnh Tuyên Quang	85
4.2.2. Phát triển sản xuất các ngành của huyện Lâm Bình nhằm giảm nghèo	89
4.2.3. Phát triển các lĩnh vực xã hội nhằm giảm nghèo ở huyện Lâm Bình	92
4.2.4. Nhóm giải pháp tạo điều kiện cho người nghèo ở huyện Lâm Bình phát triển sản xuất, tăng thu nhập	94
4.2.5. Các chính sách nhằm tạo cơ hội cho người nghèo tiếp cận các dịch vụ xã hội.....	98

4.2.6. Nhóm giải pháp nâng cao nhận thức phối hợp tổ chức thực hiện chính sách của các cấp các ngành và người dân	100
4.2.7. Giải pháp về công tác tổ chức thực hiện giảm nghèo	104
4.3. Kiến nghị	106
KẾT LUẬN	108
TÀI LIỆU THAM KHẢO	110
PHỤ LỤC	112

DANH MỤC NHỮNG CHỮ VIẾT TẮT

BHYT	:	Bảo hiểm y tế
CN	:	Công nghiệp
CLB	:	Câu lạc bộ
CSXH	:	Cơ sở xã hội
CĐ	:	Cố định
DVT	:	Đơn vị tính
HS	:	Học sinh
TTCN	:	Tiểu thủ công nghiệp
THCS	:	Trung học cơ sở
TTTT	:	Thể dục thể thao
TT-TH	:	Truyền thanh-Truyền hình
NN	:	Nông nghiệp
PTNT	:	Phát triển nông thôn
QL	:	Quốc lộ
KCN	:	Khu công nghiệp
KCX	:	Khu chế xuất
XD	:	Xây dựng
VĐV	:	Vận động viên
UBND	:	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Số hộ điều tra ở các điểm nghiên cứu.....	39
Bảng 3.1. Tình hình đất đai, sử dụng đất đai huyện Lâm Bình năm 2013	44
Bảng 3.2. Dân số của huyện Lâm Bình.....	46
Bảng 3.3. Tình hình giao thông huyện Lâm Bình.....	47
Bảng 3.4. Tình hình văn hóa, thông tin huyện Lâm Bình.....	51
Bảng 3.5. Tình hình phát thanh, truyền hình huyện Lâm Bình	52
Bảng 3.6. Tình hình bưu chính, viễn thông huyện Lâm Bình.....	53
Bảng 3.7. Thực trạng giáo dục của huyện Lâm Bình	54
Bảng 3.8. Thực trạng y tế của huyện Lâm Bình	55
Bảng 3.9. Thực trạng chợ và các điểm bán hàng của huyện Lâm Bình.....	56
Bảng 3.10. Thực trạng sản xuất lương thực của huyện Lâm Bình	56
Bảng 3.11. Tình hình sản xuất cây màu, chè của huyện Lâm Bình.....	57
Bảng 3.12. Tình hình chăn nuôi của huyện Lâm Bình	58
Bảng 3.13. Tình hình sản xuất lâm nghiệp của huyện Lâm Bình.....	59
Bảng 3.14. Kết quả sản xuất công nghiệp của huyện Lâm Bình	60
Bảng 3.15. Tình hình lao động của hộ nghèo huyện Lâm Bình	63
Bảng 3.16. Phân loại nhà ở của hộ nghèo huyện Lâm Bình năm 2013	64
Bảng 3.17. Kế hoạch giảm nghèo của huyện Lâm Bình năm 2011-2013	65
Bảng 3.18. Tỷ lệ hộ nghèo, hộ cận nghèo chia theo xã ở huyện Lâm Bình	68
Bảng 3.19. Diễn biến hộ nghèo chia theo xã ở huyện Lâm Bình	70
Bảng 3.20. Diễn biến hộ cận nghèo chia theo xã ở huyện Lâm Bình.....	71
Bảng 3.21. Loại nhà ở của hộ nghèo tại huyện Lâm Bình năm 2011-2013	74
Bảng 3.22. Tổng hợp các ý kiến của người dân ở các điểm nghiên cứu	75
Bảng 3.23. Kết quả giảm hộ nghèo theo nhóm nguyên nhân chính ở huyện Lâm Bình năm 2013	79

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của luận văn

Đói nghèo là một phạm trù lịch sử có tính tương đối ở từng thời kỳ và ở mọi quốc gia. Hiện nay, trên thế giới tỷ lệ người đang sống trong cảnh đói nghèo còn rất cao, kể cả các nước có thu nhập cao nhất thế giới vẫn có một tỷ lệ dân số sống trong tình trạng nghèo nàn cả về vật chất và tinh thần. Tỷ lệ người nghèo ở mỗi nước cũng khác nhau, đối với nước giàu thì tỷ lệ đói nghèo nhỏ hơn các nước kém phát triển song khoảng cách giàu nghèo lại lớn hơn rất nhiều. Trong xu thế hợp tác và toàn cầu hóa hiện nay thì vấn đề xóa đói giảm nghèo không còn là trách nhiệm của một quốc gia mà đã trở thành mối quan tâm của cả cộng đồng quốc tế. Nếu đói nghèo không được giải quyết, thì không một mục tiêu nào mà cộng đồng quốc tế, cũng như quốc gia đặt ra như tăng trưởng kinh tế, cải thiện đời sống, hoà bình ổn định, bảo đảm các quyền con người được thực hiện. Cũng như các nước trong khu vực và trên thế giới, Đảng và Nhà nước ta luôn luôn đặt con người là vị trí trung tâm của sự phát triển, coi xóa đói giảm nghèo là một trong những mục tiêu cơ bản của chiến lược phát triển kinh tế - xã hội. Thực hiện mục tiêu giảm nghèo là một chủ trương lớn của Đảng, Nhà nước ta nhằm cải thiện đời sống vật chất và tinh thần của người nghèo, góp phần thu hẹp khoảng cách chênh lệch về mức sống giữa nông thôn và thành thị, giữa các vùng, các dân tộc và các nhóm dân cư; đồng thời thể hiện quyết tâm trong việc thực hiện Mục tiêu thiên niên kỷ của Liên hợp quốc mà Việt Nam đã cam kết.

Những năm gần đây, nhờ chính sách đổi mới, kinh tế nước ta tăng trưởng nhanh, đời sống đại bộ phận nhân dân đã được nâng lên một cách rõ rệt. Xóa đói giảm nghèo từ chỗ là phong trào (giai đoạn 1990-1997) đến năm 1998 đã trở thành một chương trình mục tiêu quốc gia. Qua 7 năm thực hiện phong trào và hơn 10 năm thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo, tỷ lệ hộ đói nghèo của nước ta đã giảm đáng kể (bình quân mỗi năm giảm 2%), tạo điều kiện để người